

Maj 2015

Udgivet af *Viden- og kompetencecenter | unge og rusmidler*
Center for Unge og Misbrug,
Socialforvaltningen i Københavns Kommune.

[UDBREDELSE AF KRIMINALITET BLANDT INDSKREVNE UNGE I U-TURN I ÅRENE 2009-2014]

Kvantitativ undersøgelse af kriminalitetserfaringer blandt 340 indskrevne unge i alderen 14-25 år, der har et behandlingskrævende brug af rusmidler.

U-TURN

Indholdsfortegnelse

RESUMÉ	3
<i>Resultater</i>	3
<i>Udviklingsperspektiver</i>	3
INDLEDNING	5
BAGGRUND	7
DATA OG METODE	8
DEL 1: UDBREDELSE AF KRIMINALITET BLANDT INDSKREVNE UNGE	11
<i>Forekomst af 17 kriminalitetsforseelser</i>	11
<i>Kriminalitetsadfærd og kønsfordeling</i>	13
<i>Kriminalitetsadfærd og alder</i>	14
<i>PERSPEKTIVERING TIL ANDRE SELVRAPPORTERED E UNDERSØGELSER BLANDT UNGE UNDER 18 ÅR</i>	15
<i>Forekomst af strafferetlige afgørelser</i>	16
<i>OPSAMLING PÅ DEL 1: UDBREDELSE AF KRIMINALITET BLANDT INDSKREVNE UNGE</i>	17
<i>Forekomst af strafferetlige afgørelser</i>	17
DEL 2: SAMMENHÆNGE MELLEM RISIKOFAKTORER OG KRIMINALITETSTYPE	18
<i>INDIVIDUELLE RISIKOFAKTORER</i>	19
<i>OPVÆKSTBETINGELSER</i>	21
<i>RUSMIDDELMØNSTER</i>	23
<i>Brug af hash og hårde stoffer nogensinde</i>	23
<i>Debutalder for rusmidler</i>	23
<i>Problemgivende hovedstof</i>	25
<i>Rusmiddelforbrug blandt venner/bekendte</i>	25
<i>SKOLEERFARINGER</i>	26
<i>Besøg hos skolepsykolog</i>	27
<i>OPSAMLING PÅ DEL 2: SAMMENHÆNGE MELLEM RISIKOFAKTORER OG KRIMINALITETSTYPE</i>	28
<i>Individuelle faktorer</i>	28
<i>Opvækstbetingelser</i>	28
<i>Rusmiddelforbrug</i>	28
<i>Skoleerfaringer</i>	29
<i>Resultatoversigt for sammenhængsanalyser i rapportens del 2</i>	30
DEL 3: UDVIKLINGSPERSPEKTIVER	31
LITTERATURLISTE	32

Resumé

Denne rapport kortlægger forekomsten af kriminalitet blandt indskrevne unge i U-turn i årene 2009 til medio 2014. Rapporten giver viden om, hvad der karakteriserer indskrevne unge i U-turn, der begår kriminalitet, og kan dels anvendes til at kvalificere og udvikle U-turns håndtering af disse unge og dels udgøre et bidrag til målretning af det kriminalpræventive arbejde i Københavns Kommune.

I *første del* er de unges erfaringer med 17 kriminalitetskategorier opgjort. *Anden del* består af sammenhængsanalyser for en række baggrunds- og risikofaktorer for at begå kriminalitet. Fx individuelle faktorer, opvækstbetingelser, rusmiddelforbrug og skoleerfaringer. Der er foretaget signifikanstest for at identificere forhold, der kendetegner unge, der har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet i forhold til mindre alvorligere typer kriminalitet. *Tredje del* består af et kort oprids af udviklingsperspektiver på baggrund af resultaterne for hhv. U-turn og det øvrige kriminalpræventive arbejde i Københavns Kommune.

Resultater

Kortlægningen af kriminalitetsadfærd i *første del* viser, at flertallet af de unge i U-turn udover rusmiddelproblemer også har erfaringer med grovere kriminalitet. Drengene er overrepræsenterede for en række forseelser, hvilket afspejler kønsmønstret blandt unge generelt. Forekomsten af vold er dog lige høj (ca. 60,0 %) for begge køn, hvilket indikerer, at indskrevne piger er en særlig udsat gruppe. Kriminalitetstyngden er størst blandt de yngste unge *under 18 år*, som både har langt flere erfaringer og med forskellige former for kriminalitet sammenlignet med de ældre unge på *18 år og derover*.

Afdækningen i *anden del* af rapporten viser, at der er en høj forekomst af en række risikofaktorer blandt de indskrevne unge. Særligt når det gælder tidlig debutalder for rusmidler, institutionsanbringelse, kriminalitet hos forældre samt dårlige erfaringer med grundskolen. Dette billede bekræftes i stor udstrækning af andre undersøgelser om unge i rusmiddelbehandling samt om unge, der har begået ungdomskriminalitet.

Udviklingsperspektiver

Følgende udviklingsperspektiver i U-turn kan bidrage til at sikre tidligere opsporing af, og målrettet indsats til, unge med rusmiddelproblemer for at forebygge udvikling/eskalering af ungdomskriminalitet:

- Etablering af et mere formaliseret samarbejde mellem U-turn og BBU-enheder kan bidrage til tidligere opsporing og behandling af særligt unge *under 18 år*, der har en rusmiddelproblematik.
- U-turn bør sikre, at der er et stort uddannelses- og beskæftigelsesfokus som led i behandlingsindsatsen målrettet de unge på *18 år og derover*. Denne målgruppe er karakteriseret ved høj ledighed og en øget andel, der har hårde stoffer som det problemgivende hovedstof. Begge forhold er veldokumenterede risikofaktorer for udvikling af kriminalitet.
- U-turn kunne afprøve fremskudte aktiviteter i miljøer, hvor ikke-vestlige kriminalitetstruede unge med rusmiddelproblemer opholder sig, for at få større viden om denne målgruppes rusmiddelbrug samt for at få erfaringer med, hvordan indsatser til denne målgruppe kan tilrettelægges.
- En tredjedel af de indskrevne unge har været/er institutionsanbragte. Et mere formaliseret samarbejde med døgninstitutioner kan bidrage til tidligere opsporing indsats til institutionsanbragte unge, der har en rusmiddelproblematik.

Den højere kriminelle belastningsgrad hos de unge *under 18 år* peger på følgende initiativer for at skærpe det tværgående kommunale samarbejde og fokus på tidlig opsporing og indsats blandt denne målgruppe:

- Undersøge hvordan Socialforvaltningen kan støtte grundskolerne bedre i at fastholde og forankre udsatte elever og bruge andre sanktionstyper end bortvisning, udsmidning og skoleskift.
- Opkvalificere professionelle på grundskoler og ungdomsuddannelser til at identificere og tale med unge i risiko for kriminalitet og problematisk rusmiddelforbrug samt brobygge til rette tilbud.
- Undersøge om Socialforvaltningen kunne være blevet involveret tidligere i familier, hvor børnene i en tidlig alder har erfaringer med både kriminalitet og rusmidler.

Indledning

Baggrund og formål

Sammenhæng mellem brug af rusmidler og kriminalitetsadfærd er veldokumenteret. Fx jo alvorligere kriminalitet, man har begået, desto større sandsynlighed for, at man ryger fast, ofte drikker alkohol og har prøvet hash og hårde stoffer, samt at tidlig debutalder for rusmiddelbrug er en risikofaktor for ungdomskriminalitet (Nielsen 2010; SFI 2015).

Der er tale om sammenfald og ikke kausalitet i den forstand, at det ikke er muligt at dokumentere, om unge begynder at tage rusmidler og derefter bliver engageret i kriminelle handlinger, eller om de unge begår kriminelle handlinger og derigennem bliver introduceret til rusmidler. Dette sammenfald mellem rusmidler og kriminalitet, skal anses som udtryk for, at unge der bruger illegale rusmidler og/eller unge, som begår kriminalitet generelt har en høj belastningsgrad.

U-turn har i årene 2009-2014 anvendt det omfattende dokumentations- og effektmålingsredskab *strukturet afdækning af unges levevilkår* (SAUL) til at indsamle information om indskrevne unge. Redskabet er specielt udviklet til U-turns målgrupper og kortlægger en række baggrunds- og risikofaktorer samt status på en række udviklingsparametre. Den indsamlede information kan således bidrage med omfattende viden om disse målgrupper.

Viden og kompetencecenter | unge og rusmidler har udarbejdet denne kvantitative undersøgelse med fokus på kriminalitetsadfærd blandt indskrevne unge i U-turn, der således alle har et behandlingskrævende brug af rusmidler. Det undersøges endvidere hvilke forhold, der øger disse unges risiko for at begå personfarlig/alvorlig kriminalitet.

Denne viden kan først og fremmest anvendes til at kvalificere og udvikle U-turns håndtering af unge, der udover rusmiddelproblemer har erfaringer med kriminalitet. Rapporten er desuden et bidrag for en målretning af det øvrige kriminalpræventive arbejde i Københavns Kommune.

Valg af de undersøgte risikofaktorer er dels baseret på orientering i videnskabelig litteratur om ungdomskriminalitet og dels af den afsatte tidsramme til denne undersøgelse. Rapportens resultater skal derfor også ses som inspiration for yderligere kvantitative og kvalitative undersøgelser af sammenhænge mellem kriminalitetsadfærd og en række faktorer eller tendenser blandt indskrevne unge i U-turn.

Rapportens opbygning

Først indledes med et kort baggrundsafsnit om den generelle udvikling i ungdomskriminalitet. Dernæst beskrives data og metode, herunder fremgangsmetode og validitet af besvarelser.

Del 1 indeholder fordelingstabeller over de unges erfaringer med 17 kriminalitetsforseelser. Forseelserne er grupperet i overensstemmelse med Københavns Kommunes kategorisering af gerningskoder i et samarbejde med bl.a. Sikker By og SSP. Der er foretaget simple binære signifikanstest for at identificere køns- og aldersforskelle. Resultater fra andre undersøgelser er inddraget for at give et pejlemærke for, hvorledes kriminalitetsadfærd blandt indskrevne unge i U-turn adskiller sig fra øvrige ungegrupperinger.

Del 2 består af en række simple sammenhængsanalyser, hvor de unge er inddelt i tre grupper: 'alle unge' samt unge, der har begået hhv. 'personfarlig/alvorlig kriminalitet' og 'alvorlig kriminalitet'. Ved at foretage signifikanstest for de to sidstnævnte grupper forsøges at identificere baggrundsforhold, der er forbundet

med en øget risiko for at begå personfarlig/alvorlig kriminalitet sammenlignet med alvorlig kriminalitet. Besvarelserne perspektiveres løbende med udsnit af tal fra andre sammenlignende ungeundersøgelser.

Del 3 består af et kort oprids om udviklingsperspektiver på baggrund af undersøgelsens resultater for hhv. U-turn og det øvrige kriminalpræventive arbejde i Københavns Kommune.

Baggrund¹

Udvikling af ungdomskriminalitet

Selvrapporteringsundersøgelser om udbredelse af ungdomskriminalitet har i knap 50 år vist, at over halvdelen af unge har begået *mindre alvorlig kriminalitet*, fx butik- og cykeltyveri, mens omkring en tredjedel af de unge har været såkaldt *lovlydige*. De resterende unge har begået *alvorlig kriminalitet* og op til flere gange, fx indbrud, vold og røverier. Tidligere blev det derfor betragtet som normalen, at flertallet af unge havde erfaringer med mindre alvorlige forseelser.

Dette billede vendte i 2010, hvor de såkaldte lovlydige unge udgjorde ca. halvdelen og dermed den største gruppe for første gang i al den tid, der er foretaget nationale selvrapporteringsundersøgelser. Disse udviklingstendenser genfindes i den registrerede børne- og ungdomskriminalitet, som er baseret på alle tilfælde, hvor et barn under 18 år er sigtet eller mistænkt for at begå en straffelovsovertrædelse.

Fra 2006-2013 har der været et konstant fald i antallet af mistanker og sigtelser for alle aldersgrupper. Undtaget er de 17-årige, hvor der er en lille stigning fra 2012-2013. Samlet set har der været en reduktion på 32 %. For unge over 20 år har der været et noget mindre fald på blot 3 % i strafferetlige afgørelser fra 2006-2012 og dermed en noget mindre positiv udvikling end blandt de yngste unge.

Faldet i kriminalitet tilskrives overvejende, at langt færre unge begår mindre alvorlig kriminalitet, samt at færre drenge begår alvorlig kriminalitet. Andelen af piger, som begår alvorlig kriminalitet, er stadig på samme niveau i 2010 som i 1989. Det betyder, at kriminalitetsbilledet for drenge og piger er blevet mere ens; dels er der i 2010 ikke forskel på andelen af lovlydige drenge og piger, og dels er det blot dobbelt så mange drenge, der begår alvorlig kriminalitet i 2010 mod tidligere tre gange så mange tilbage i 1989.

Ungdomskriminalitet som fænomen har således ændret sig fra, at flertallet har erfaringer med mindre alvorlige forseelser, til, at flertallet i dag er lovlydige, mens en mindre andel har erfaring med alvorlige/personfarlige forseelser. Der er betydelige forskelle på en række sociale parametre på disse to ungegrupper. Unge der har erfaringer med alvorlige og/eller personfarlige forseelser er langt hyppigere også udfordret i skolen, på hjemmefronten, bruger illegale rusmidler m.fl.

Udvikling af ungdomskriminalitet i København

Lige som i resten af landet er ungdomskriminalitet faldet i København siden 2006 – dog blev der registeret en lille stigning fra 2012 til 2013. Den overordnede tendens er dog, at ungdomskriminaliteten er på vej ned.

En endnu ikke offentliggjort rapport fra 2014 omhandler blandt andet udvikling af sigtelser/domme blandt hhv. unge foranstaltningmodtagere og øvrige unge i København over 14 år. Analysen viser ligeledes et lille fald i sigtelser for domme for kriminalitet blandt unge foranstaltningmodtagere. Derudover påpeges, at der dels er en stor overrepræsentation af udsatte unge, som tegner sig for registrerede sigtelser og domme. Dels at København i kraft af den høje befolkningskoncentration oplever mere kriminalitet sammenlignet med byer, der har mindre befolkningskoncentration.

---

¹ Dette afsnit er baseret på tre danske publikationer: Balvig, F. "Den lovlydige ungdom" (2011), Justitsministeriets (2014) rapport om udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet fra 2001-2013 og sidst en endnu ikke offentliggjort undersøgelse om udsatte børn som unge og voksne i København (Center for Politik 2014).

Data og metode

SAUL - Struktureret afdækning af unges levevilkår

I årene 2009-2014 har U-turn anvendt effektmålingsredskabet *struktureret afdækning af unges levevilkår* (SAUL)² til alle indskrevne unge i behandling. SAUL består af en række skemaer afhængig af behandlingsforløb. Alle unge skal besvare et skema ved hhv. indskrivning, udskrivning samt opfølgning 6 måneder efter udskrivning. Alle skemaer afdækker en række baggrundsfaktorer, fx køn, alder og etnicitet, samt en række forandringsindikatorer, fx rusmiddelforbrug, kriminalitetsadfærd, fritidsinteresser mv.

I denne rapport inddrages hovedsageligt data fra indskrivningsskemaet. Dette skema er det mest omfattende, da en lang række baggrundsfaktorer kun afdækkes denne ene gang. Det er netop eventuelle sammenhænge mellem baggrundsfaktorer og kriminalitetsadfærd, der er centrale i denne undersøgelse.

Respondentgruppe

340 indskrevne³ unge fra 2009 til medio 2014 i alderen 14-25 år. Der er en overvægt af drenge samt ældre unge på 18 år og derover, hvilket afspejler U-turns primære målgrupper i behandlingsforløb.

	Antal (n = 340)	Andel (%)
<i>Køn</i>		
Piger	147	43,2
Drenge	193	56,3
<i>Alder</i>		
14-17 år	106	31,2 %
18 år og derover	234	68,8 %

Det skal understreges, at indskrevne unge i U-turn er udsatte⁴ i forskellig grad, samtidig med at der er en veldokumenteret sammenhæng mellem brug af illegale rusmidler og kriminalitet. Det er derfor forventeligt, at kriminalitetsniveauet er højt sammenlignet med hhv. unge generelt og andre udsatte ungegrupper (Balvig 2011; Pedersen 2011).

Besvarelsene blandt de indskrevne unge er indsamlet over næsten seks år, og målgruppen dækker en bred aldersgruppe. De unges besvarelses kan derfor ikke umiddelbart sammenlignes med fx kriminalitetsfrekvenser fra andre danske ungdomsundersøgelser. Besvarelsene vil dog alligevel løbende blive sammenlignet med udsnit fra andre ungeundersøgelser. Det primære formål er at perspektivere besvarelsene for de indskrevne unge i U-turn samt for bedre at identificere særlige forhold for netop denne gruppe.

² SAUL er et systematisk redskab til at måle og følge de unges trivsel, som er udviklet specielt til U-turns målgrupper.

³ Der er knap 100 indskrevne unge i U-turn på årsbasis (unge afslutter deres forløb på forskellige tidspunkter i løbet af året, hvorfor de 100 også dækker de unge, der blev indskrevet året før, men ikke tæller som nyindskrevet i opgørelsen året efter). Derudover modtager U-turns Åbne Anonyme Rådgivning omkring 800 henvendelser fra unge på årsbasis, som munder ud i omkring 120 forløb med 1-5 samtaler uden indskrivning. Se årsstatistikker her: <http://lungrus.dk/>

⁴ Indskrevne unge betragtes som udsatte. Dels er unge med problematisk brug af rusmidler kendetegnet ved en række psykosociale udfordringer, fx ustabil familiebaggrund og generel risikoadfærd. Dels påvirker rusmiddelforbruget de unges mulighed for at fastholde skole/uddannelse/arbejde (Pedersen 2012; Orbe 2010).

Svarprocent og bortfald

Omkring 65 nye unge indskrives i U-turn på årlig basis. Det er omkring 355 unge på knap 6 år. Et lille antal unge er frasorteret grundet mangelfulde besvarelser. Samlet set er det rimeligt at antage, at de 340 unge er repræsentative for U-turns målgrupper i indskrevne behandlingsforløb i den pågældende periode.

Validitet

Spørgsmålene i SAUL er konstrueret på baggrund af andre nationale og internationale spørgeskema- og selvrapporteringsundersøgelser, fx Danmarks Statistik. Dels fordi spørgsmålene dermed er testede og vist sig anvendelige til at give den ønskede information. Dels giver det mulighed for sammenligning af resultater på tværs af undersøgelser, selvom komparative analyser ikke er centrale i denne rapport.

Proceduren for besvarelse af SAUL-skemaerne er, at den unge bliver interviewet af den primære behandler. Den unges besvarelser er således ikke anonyme for den primære behandler. På den måde kan behandleren dels sikre, at den unge forstår spørgsmålene, hvilket kan øge validiteten af besvarelserne, og dels får behandleren brugbar viden om den unges baggrund og forskellige problematikker.

Behandlere i U-turn vælger dog forskellig praksis ud fra en faglig vurdering, fx at den unge selv besvarer skemaet med de personfølsomme spørgsmål for ikke at kompromittere relationen til den unge. Det er ikke muligt at vurdere, hvordan forskellige praksisser påvirker validiteten af besvarelserne.

Selvrapporteringsundersøgelser er en udbredt metode til at indsamle information blandt børn og unge⁵. De generelle erfaringer med disse typer undersøgelser er, at det er en god metode til at få pålidelige og gyldige informationer om bl.a. kriminalitet sammenlignet med interviewundersøgelser blandt disse målgrupper (Junger-Tas & Marshall 1999).

Et vilkår ved kvantitativ dokumentation af kriminalitetsforseelser er, at det ikke er muligt at vurdere alvorligheden af den enkelte forseelse. Fx kan brandstiftelse både dække over at sætte ild til en skraldespand, til en bil og til en stald med hesteopdræt, ligesom salg af narkotika kan dække over at have solgt en lille klump hash én gang på Roskilde Festival til at have solgt flere gram amfetamin til en gruppe 15-årige piger på vej til fest.

Dette er dog et fælles vilkår ved sammenligning med andre lignende kvantitative undersøgelser af kriminalitetsadfærd blandt unge. Hvis det havde været muligt inden for tidsrammen, kunne interview med nogle af de indskrevne unge have bidraget til at få et indtryk af, hvornår de unge betragter en handling som kriminel, fx om det tæller at have taget en 20'er i mors pung, samt hvor mange, der har begået mere alvorlige forseelser som fx salg af kokain til mindreårige.

Undersøgelser blandt udsatte unge i København peger dog på, at udsatte unge i højere grad begår mere alvorlige forseelser, og i en tidligere alder, sammenlignet med øvrige unge (Center for Politik 2014). Det indikerer en vis alvorlighed af de enkelte forseelser, fx at brandstiftelse dækker over ild til en bil og ikke en skraldespand.

---

⁵ Fx SFI's forløbsundersøgelser af årgang 95 (<http://www.sfi.dk/forside-11400.aspx>) og SIF's skolebørnsundersøgelser: <http://www.si-folkesundhed.dk/Forskning.aspx>

Databehandling- og analyse

Fordelinger og signifikanstest

Besvarelsene er blevet eksporteret til SPSS, anonymiseret, kodet og rensset inden databehandling.

Datamaterialet er analyseret ved at lave procentuelle fordelinger. Derudover er der foretaget simple signifikanstest ved sammenligning af ligheder og forskelle på unge der har begået *personfarlig/alvorlig kriminalitet*, og unge der har begået *alvorlig kriminalitet*.

Signifikanstest betyder, at det undersøges, om en tilsyneladende sammenhæng mellem variable er tilfældig eller signifikant. Kravet til signifikans er de sædvanlige 5 % ($p < 0,05$), hvilket betyder, at der højst er 5 % sandsynlighed for, at en forskel mellem værdier er et udslag af tilfældighed. Når en p-værdi er $< 0,0005$ betragtes en sammenhæng som højsignifikant. Det fremgår tydeligt som note til hver tabel/fordeling, om der er foretaget signifikanstest, og resultatet af denne.

Kriminalitetskategorier

I spørgeskemaundersøgelsen har de unge besvaret deres erfaring med 17⁶ kriminalitetsforseelser. Forseelserne er kategoriseret på baggrund af et samarbejde mellem Socialforvaltningen, Sikker By og SSP for at sikre en fælles definition af lovovertrædelser:

Personfarlig kriminalitet

1. Røveri
2. Vold

Alvorlig kriminalitet

3. Indbrud (bank, bolig)
4. Hæleri
5. Brugstyveri af bil eller motorcykel
6. Brandstiftelse
7. Hærværk
8. Ulovlig våbenbesiddelse

Mindre alvorlige forseelser

9. Tyveri fra butik
10. Forstyrrelse af offentlig orden
11. Dokumentfalsk
12. Brugstyveri
13. Brugstyveri af cykel
14. Bedrageri, afpresning, åger

Forseelser i egen kategori

15. Smugling af narkotika
16. Salg af narkotika
17. Promillekørsel

Svarmulighederne har været 'ja, én gang', 'ja, flere gange', 'nej', 'ved ikke' og 'uoplyst'. Svarmuligheder 'ja, én gang' og 'ja, flere gange' er grupperet til 'ja'. 'Ved ikke' og 'uoplyst' er grupperet.

---

⁶ Alle unge har svaret nej til forseelserne voldtægt, mordforsøg og overlagt mord, hvorfor disse forseelser er udeladt.

Del 1: Udbredelse af kriminalitet blandt indskrevne unge

I det følgende er forekomsten af de 17 kriminalitetsforseelser blandt de 340 indskrevne unge opgjort *generelt* samt fordelt på hhv. *køn* og *under/over 18 år*. For de to sidste opdelinger foretages signifikanstest for hver forseelse for at afdække eventuelle køns- og aldersforskelle.

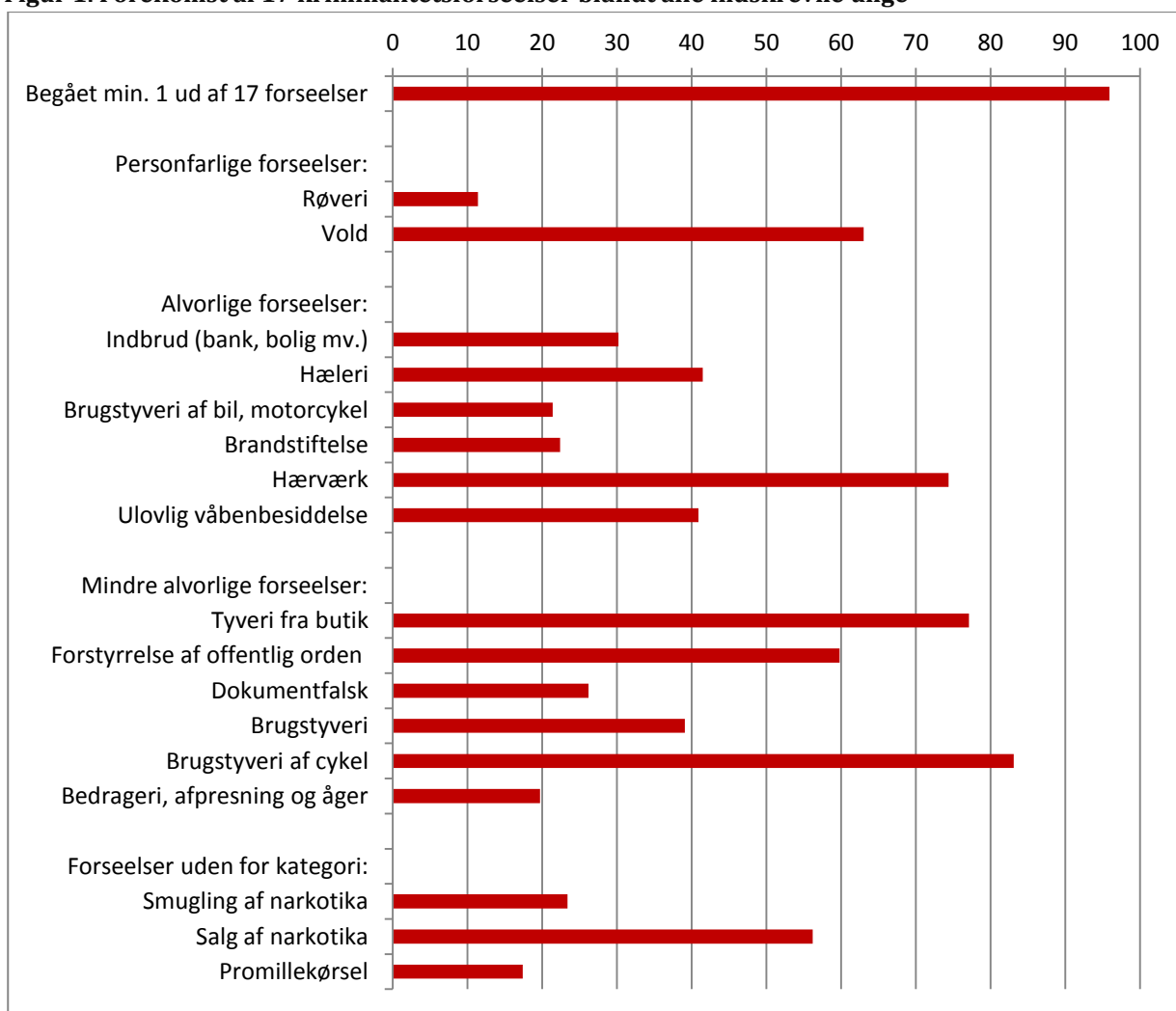
Forekomst af 17 kriminalitetsforseelser

Figur 1 og tabel 1 viser forekomsten af hver af de 17 adspurgte forseelser. Samlet set angiver 95,9 % af de unge, at de har begået min. 1 ud af de 17 listede kriminalitetsforseelser.

Over halvdelen af de unge (63,0 %) har udøvet den personfarlige forseelse *vold*. Blandt de alvorlige forseelser har tre ud af fire (74,4 %) begået *hærværk*, mens over hver tredje har begået *hæleri* (41,5 %) og *ulovlig våbenbesiddelse* (40,9 %).

Blandt de mindre alvorlige forseelser har tre ud af fire (77,1 %) unge begået *butikstyveri*, lidt over halvdelen (59,8 %) har *forstyrret den offentlige orden*, hver tredje (39,1 %) har begået *brugstyveri* og sidst, har næsten alle (83,1 %) *stjålet en cykel*. Den mest udbredte forseelse i egen kategori er *salg af narkotika*, som hver anden ung (56,2 %) har erfaring med.

Figur 1. Forekomst af 17 kriminalitetsforseelser blandt alle indskrevne unge

n = 340

Tabel 1. Kriminalitet blandt alle unge		
	Ja	Nej
<i>Personfarlige forseelser</i>		
Røveri	11,4	88,6
Vold	63,0	37,0
<i>Alvorlige forseelser</i>		
Indbrud (bank, bolig mv.)	30,2	69,8
Hæleri	41,5	58,5
Brugstyveri af bil, motorcykel	21,4	78,6
Brandstiftelse	22,4	77,6
Hærværk	74,4	25,6
Ulovlig våbenbesiddelse	40,9	59,1
<i>Mindre alvorlige forseelser</i>		
Butikstyveri	77,1	22,9
Forstyrrelse af offentlig orden	59,8	40,2
Dokumentfalsk	26,2	73,8
Brugstyveri	39,1	60,9
Brugstyveri af cykel	83,1	16,9
Bedrageri, afpresning og åger	19,7	80,3
<i>Forseelser i egen kategori</i>		
Smugling af narkotika	23,4	76,6
Salg af narkotika	56,2	43,8
Promillekørsel	17,4	82,6

I tabel 2 er de unge inddelt i tre grupper på baggrund af alvorlighedsgraden af deres lovovertrædelser. Første gruppe dækker unge, som både har begået *personfarlig/alvorlig kriminalitet*. Anden gruppe dækker unge, der hovedsageligt har begået *alvorlig kriminalitet* og ingen personfarlige forseelser. Tredje gruppe dækker unge, der har begået *mindre alvorlig eller ingen kriminalitet*.

Inddelingen viser, at flertallet af de indskrevne unge befinder sig i den første og mest alvorstunge gruppe, hver tredje ung har hovedsageligt begået alvorlig kriminalitet, mens hver 10. ung er i den lettere kategori. I andre ungeundersøgelser er denne fordeling omvendt (Balvig 2011; Pedersen 2011). Flertallet blandt indskrevne i U-turn er således kendetegnet ved, udover at have et behandlingskrævende rusmiddelbrug, at have erfaringer med grovere kriminalitet.

Tabel 2. Unge fordelt på tre kriminalitetskategorier

	Antal (n)	Andel (%)
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	204	60,0 %
Alvorlig kriminalitet	96	28,2 %
Mindre alvorlig eller ingen kriminalitet	40	11,8 %
I alt	340	100,0 %

Kriminalitetsadfærd og kønsfordeling

Tabel 3 viser, at drengene er overrepræsenterede, når det gælder flertallet af forseelserne. Der er signifikant sammenhæng mellem at være dreng og begå følgende forseelser: *indbrud, hæleri, tyveri af bil/MC, brandstiftelse, forstyrrelse af offentlig orden, bedrageri/afpresning/åger, salg af narkotika* samt *promillekørsel*. *Vold og butikstyveri* adskiller sig ved, at piger tilsyneladende begår disse forseelser i lige så høj grad som drengene.

Tabel 3. Kriminalitet blandt unge, opdelt på køn og alle			
	Dreng, % (n = 193)	Piger, % (n = 147)	Alle, % (n = 340)
<i>Personfarlige forseelser</i>			
Røveri	14,2	7,6	11,4
Vold	62,6	63,6	63,0
<i>Alvorlige forseelser</i>			
Indbrud (bank, bolig mv.)**	40,8	17,5	30,2
Hæleri*	47,8	33,2	41,5
Brugstyveri af bil, motorcykel*	26,2	15,2	21,4
Brandstiftelse*	26,7	16,7	22,4
Hærværk*	80,6	66,0	74,4
Ulovlig våbenbesiddelse	44,6	36,1	40,9
<i>Mindre alvorlige forseelser</i>			
Butikstyveri	77,0	77,2	77,1
Forstyrrelse af offentlig orden*	65,2	52,5	59,8
Dokumentfalsk	26,3	26,1	26,2
Brugstyveri	42,8	34,3	39,1
Brugstyveri af cykel*	88,2	76,4	83,1
Bedrageri, afpresning og åger*	25,7	11,9	19,7
<i>Forseelser uden for kategorier</i>			
Smugling af narkotika	26,2	19,7	23,4
Salg af narkotika*	64,5	49,3	56,2
Promillekørsel*	21,1	12,5	17,4

* = signifikant p-værdi, ** = højsignifikant p-værdi

Registrerede sigtelser blandt unge generelt viser, at lovovertrædelser hos piger er domineret af lidt mindre alvorlige forseelser som fx butikstyverier og andre simple tyverier, mens drengene langt hyppigere end pigerne begår mere alvorlige forseelser som fx indbrud, hærværk og brugstyverier (Justitsministeriet 2014).

Det er påfaldende, at en så høj, og lige stor, andel hos begge køn har begået vold. Andre undersøgelser har dog fundet samme tendens; at udsatte unge hyppigere begår og dømmes for voldsforseelser end øvrige unge (Center for Politik 2014).

Derudover viser en rapport om varetægtsfængslede københavnere, at der siden år 2000 er set en stigning i andelen af voldsdømte piger – særligt for de 15-19-årige. Dette skyldes bl.a. de såkaldte pigebander, der fortrinsvist udøver vold mod andre piger. Rapporten fastslår yderligere, at varetægtsfængslede piger er kendetegnet ved væsentlige dårligere psykisk helbred sammenlignet med drengene (Døgnvagten 2012).

Kriminalitetsadfærd og alder

Tabel 4 viser forekomsten af de 17 kriminalitetsforseelser for hhv. *under 18 år* og *18 år eller derover*.

Følgende forseelser er de mest udbredte (>50 %) blandt begge aldersgrupper: *vold, hærværk, tyveri fra butik, forstyrrelse af offentlig orden, brugstyveri af cykel og salg af narkotika*.

Unge under 18 år er overrepræsenterede i 16 ud af de 17 kriminalitetsforseelser, og forskellen mellem de to aldersgrupper er signifikant for 12 af disse forseelser. De yngste unge har således langt flere erfaringer og med forskellige former for kriminalitet sammenlignet med de ældre unge.

Tabel 4. Kriminalitet blandt de unge, opdelt på under/over 18 år samt alle			
	Under 18 år (%)	Over 18 år (%)	Alle (%)
<i>Personfarlige forseelser</i>			
Røveri**	20,8	7,0	11,4
Vold**	77,9	56,0	63,0
<i>Alvorlige forseelser</i>			
Indbrud (bank, bolig mv.)	36,5	28,1	30,2
Hæleri**	55,9	35,0	41,5
Brugstyveri af bil, motorcykel**	36,5	14,5	21,4
Brandstiftelse**	46,2	11,7	22,4
Hærværk**	86,7	68,7	74,4
Ulovlig våbenbesiddelse**	61,3	31,3	40,9
<i>Mindre alvorlige forseelser</i>			
Tyveri fra butik*	85,7	73,1	77,1
Forstyrrelse af offentlig orden*	68,0	55,9	59,8
Dokumentfalsk*	37,5	21,1	26,2
Brugstyveri*	56,2	31,1	39,1
Brugstyveri af cykel*	92,5	78,7	83,1
Bedrageri, afpresning og åger*	38,2	11,4	19,7
<i>Forseelser i egen kategori</i>			
Smugling af narkotika	27,9	21,3	23,4
Salg af narkotika	64,1	55,1	56,2
Promillekørsel	13,2	19,3	17,4

* = signifikant p-værdi, ** = højsignifikant p-værdi

De fire hyppigste kriminalitetsforseelser blandt unge under 18 år, som politiet underretter kommunerne om, er vold (15 %), røveri (9 %), brugstyveri (11 %) og tyveri (18 %). Der er således sammenfald i hyppighed for hhv. selvrappede forseelser og politiets underretninger til kommunerne (Ankestyrelsen 2014).

Ungeundersøgelser viser generelt, at der er ligefrem proportionalitet mellem alder og kriminalitet, således at der er mindst kriminalitet blandt de yngste og mest blandt de ældste (Pedersen 2011). Det forholder sig omvendt blandt indskrevne unge i U-turn. Dette er ikke overraskende men udtryk for, at den veldokumenterede sammenhæng mellem rusmiddelbrug og kriminalitet også viser sig blandt de unge, som i en meget tidlig alder har et behandlingskrævende rusmiddelbrug. Det stemmer yderligere overens med en undersøgelse blandt unge københavnere, som viser, at udsatte unge typisk har en tidligere debutalder for kriminalitet og hyppigere begår forseelser af mere alvorlig og personfarlig karakter sammenlignet med øvrige unge (Center for Politik 2014).

Perspektivering til andre selvrappede undersøgelser blandt unge under 18 år

Justitsministeriets Forskningskontor har foretaget to nyere undersøgelser om unges selvrappede kriminalitetserfaringer, der kan perspektivere til kriminalitetsadfærden blandt de yngste unge i U-turn.

Den ene undersøgelse blev foretaget i 2010 blandt 1.886 folkeskolelever i 7.-10.klasse på skoler beliggende i socialt udsatte boligområder i Storkøbenhavn (Pedersen 2011). Undersøgelsen viste derfor – som forventeligt - et højere kriminalitetsniveau sammenlignet med unge på landsplan. Den anden blev foretaget i 2012 blandt 833 folkeskoleelever i Storkøbenhavn i 7.-9.klasse (Pedersen 2013).

Det er vigtigt at understrege, at undersøgelserne ikke er direkte sammenlignelige, da bl.a. aldersgrupperne ikke er helt ens. Derudover er besvarelsene fra U-turn er indhentet over knap seks år, mens de to andre undersøgelser er foretaget i en afgrænset periode inden for samme år. Formålet er derfor udelukkende at give et indtryk af, hvordan forekomsten af seks kriminalitetsforseelser adskiller sig fra de yngste unge i U-turn og henholdsvis en anden gruppe af udsatte unge og en gruppe af ikke-udsatte unge i Storkøbenhavn.

Der er tydelig forskel på forekomsten af nedenstående seks kriminalitetsforseelser blandt de tre ungepopulationer (tabel 5). Indskrevne unge i U-turn har betydelig mere erfaring med alvorlig eller personfarlig kriminalitet sammenlignet med de to andre ungegrupper, mens udsatte unge i Storkøbenhavn har noget større forekomst af disse forseelser sammenlignet med øvrige unge i Storkøbenhavn.

Selvom undersøgelserne ikke er direkte sammenlignelige, så er forskellene med til at understrege, at de yngste indskrevne i U-turn, udover at have et behandlingskrævende rusmiddelbrug, også har en markant højere grad af kriminalitetsadfærd sammenlignet med hhv. andre udsatte og øvrige unge i København.

	Indskrevne unge, U-turn 14-17 år (n = 106)	Udsatte unge, Storkøbenhavn 14-17 år (n = 1.886)	Unge, Storkøbenhavn 13-16 år (n = 833)
Vold	76,4 %	10,0 %	4,0 %
Røveri	20,7 %	6,8 %	1,0 %
Hærværk	85,9 %	17,8 %	11,0 %
Butikstyveri	75,3 %	25,5 %	16,0 %
Cykeltveri	92,4 %	30,6 %	13,0 %
Ulovlig våbenbesiddelse	61,3 %	11,6 %	<i>Ikke oplyst</i>
Narkotikahandel	62,3 %	3,8 %	2,0 %

Forekomst af strafferetlige afgørelser

Knap hver fjerde (23,4 %) blandt de indskrevne unge har modtaget en straffelovsafgørelse (tabel 6). Det er en lidt mindre andel sammenlignet med unge foranstaltningsmodtagere (28,8 %), men dobbelt så mange i forhold til øvrige unge (11,9 %) i København (Center for Politik 2014).

Majoriteten af straffelovsafgørelser blandt unge i U-turn skyldes alvorlige/personfarlige forseelser, hvilket forholder sig omvendt blandt øvrige unge i København. Blandt unge foranstaltningsmodtagere har en lidt større andel modtaget dom på baggrund af mindre alvorlige forseelser (16,0 %) end alvorlige/personfarlige forseelser (12,8 %) (Center for Politik 2014).

Det er her vigtigt at understrege, at nedenstående grupper ikke er direkte sammenlignelige. Formålet med denne sammenligning er at give en indikation på, hvordan forekomsten af straffelovsafgørelser blandt indskrevne unge i U-turn afviger i forhold til andre ungegrupper.

Det samlede billede bidrager til at understøtte, at der er sammenfald mellem unge, der begår grovere og personfarlig kriminalitet, som samtidig har rusmiddelproblemer.

Tabel 6. Strafferetlige afgørelser blandt indskrevne unge i U-turn, unge foranstaltningsmodtagere, og øvrige unge i København fordelt efter mest alvorlige dom

	Ikke modtaget dom		Dom for mindre alvorlig forseelse		Dom for alvorlig/personfarlig forseelse		I alt
	N	%	N	%	N	%	N
Indskrevne unge i U-turn, 14-25 år, 2009-2014	252	76,6	16	4,9	61	18,5	329*
Unge 14 år+, foranstaltningsmodtagere, Kbh., 2008-2012	5.508	71,3	1.234	16,0 %	988	12,8	7.730
Øvrige 14+-årige i Kbh., 2008-2012	170.060	88,1	19.691	10,2	3.308	1,7	193.059

*11 unge har angivet at have modtaget en dom uden at oplyse for hvilken forseelse, hvorfor de er udeladt af denne opgørelse.

Opsamling på del 1: Udbredelse af kriminalitet blandt indskrevne unge

Udbredelse af kriminalitet

Samlet set har 95,9 % begået min. 1 ud af de 17 adspurgte kriminalitetsforseelser. De mest udbredte forseelser af personfarlig og/eller alvorlig karakter er følgende: *vold (63,0 %)*, *hærværk (74,4 %)*, *salg af narkotika (56,2 %)*, *hæleri (41,5 %)* og *ulovlig våbenbesiddelse (40,9 %)*.

Opdeling på kriminalitetskategorier viser, at flertallet (60,0 %) har begået både personfarlig/alvorlig kriminalitet, hver tredje (28,3 %) hovedsageligt alvorlig kriminalitet, mens hver 10. ung (11,8 %) befinder sig i kategorien for mindre alvorlig eller ingen kriminalitet.

Køn og kriminalitetsadfærd

Drengene begår langt hyppigere følgende forseelser sammenlignet med pigerne: *indbrud, hæleri, tyveri af bil/MC, brandstiftelse, forstyrrelse af offentlig orden, bedrageri/afpresning/åger, salg af narkotika samt promillekørsel*. Kønsforskelle for udøvelse af disse forseelser er testet signifikant.

Over 60,0 % fra begge køn har udøvet vold. Undersøgelser viser, at udsatte unge begår og dømmes hyppigere for voldsforseelser end øvrige unge. Derudover har der siden år 2000 været en stigning i antal voldsdømte piger i København, særligt for 15-19-årige. Denne stigning kan delvis forklares med fænomenet pigebander.

Alder og kriminalitetsadfærd

Unge under 18 år er overrepræsenterede i forhold til unge på 18 år eller derover i 12 ud af 17 kriminalitetsforseelser. Denne aldersgruppeforskel er signifikant. Dette billede er omvendt sammenlignet med andre ungeundersøgelser, som generelt påviser ligefrem proportionalitet mellem alder og kriminalitet. Andre undersøgelser blandt udsatte unge dokumenterer dog ligeledes tidligere debutalder og øget forekomst af forseelser af mere alvorlig og personfarlig karakter sammenlignet med øvrige unge.

Forekomst af strafferetlige afgørelser

Knap hver fjerde indskrevet ung i U-turn har modtaget en dom. Det er en lidt mindre andel end blandt unge foranstaltningssmodtagere, og dobbelt så mange som blandt øvrige unge. Majoriteten af afgørelserne blandt de unge i U-turn skyldes alvorlige/personfarlige forseelser. Unge foranstaltningssmodtagere har i lidt højere grad modtaget dom på baggrund af mindre alvorlige forseelser end alvorlige/personfarlige forseelser, mens øvrige unge primært har modtaget en dom på baggrund af alvorlige forseelser.

Opsamling

Kortlægningen af kriminalitetsadfærd blandt indskrevne i U-turn viser, at flertallet udover rusmiddelproblemer også har erfaringer med grovere kriminalitet. Selvom drengene er overrepræsenterede for en række forseelser, indikerer den høje voldsfrekvens blandt pigerne, at indskrevne piger er en særlig udsat gruppe. Kriminalitetstyngden er desuden generelt størst blandt de yngste unge, som har langt flere erfaringer og med forskellige former for kriminalitet sammenlignet med de ældre unge.

Del 2: Sammenhænge mellem risikofaktorer og kriminalitetstype

I første del af rapporten blev det belyst, at der er meget høje selvrapporterede kriminalitetsfrekvenser for en række forseelser blandt unge i U-turn. I denne anden del af rapporten er de unge blevet opdelt i følgende tre kategorier: *alle unge*, *personfarlig/alvorlig kriminalitet* og *alvorlig kriminalitet*. Formålet er at kortlægge ligheder og forskelle mellem de tre grupperinger for en række risikofaktorer. Dels for at få mere viden om målgrupperne og dels for at identificere mulige udviklingsperspektiver fremadrettet.

Første gruppe, *alle unge*, er medtaget for at vise den såkaldte gennemsnitlige ung i U-turn. Anden gruppe dækker unge, der både har begået min. én forseelse fra kategorien 'personfarlige forseelser' og fra kategorien 'alvorlige forseelser'. Tredje gruppe indebærer unge, der har begået min. én forseelse fra kategorien 'alvorlige forseelser' og ingen personfarlige forseelser. 40 unge er i alt frasorteret de sidste to grupper, da de udelukkende har begået 'mindre alvorlige' eller 'ingen forseelser'.

	Antal (n)	Andel (%)
<i>Alle unge</i>	340	100,0 %
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	204	68,0 %
Alvorlig kriminalitet	96	32,0 %
I alt	300	100,0 %

I det følgende er der foretaget simple sammenhængsanalyser mellem de tre ungegrupper på en række baggrunds- og risikofaktorer. Derudover er der foretaget simple binære signifikanstest (χ^2 -test) mellem unge, der har begået hhv. *personfarlig/alvorlig kriminalitet* og *alvorlig kriminalitet*. Følgende baggrunds- og risikofaktorer er blevet afdækket:

- Individuelle faktorer: *køn, alder, etnicitet og hovedbeskæftigelse*
- Opvækstbetingelser: *eksisterende socialsag, institutionsanbringelse og kriminalitet hos forældre*
- Rusmiddelforbrug: *brug af hash og hårde stoffer nogensinde, debutalder, hovedstof og jævnligt brug af hash/hårde stoffer blandt venner/bekendte*
- Skoleerfaringer: *bortvisning, permanent udsmidning, skoleskift, specialundervisning samt besøg hos skolepsykolog*

Afgrænsningen af ovenstående baggrunds- og risikofaktorer er dels baseret på orientering i videnskabelig litteratur om ungdomskriminalitet og dels, at det ikke var muligt at inddrage flere faktorer inden for den afsatte tidsramme til denne undersøgelse. Det kunne have været interessant at undersøge yderligere sammenhænge mellem de unges kriminalitetsadfærd og en række faktorer, fx fritidsinteresser, indtægtskilde, boligforhold m.fl.

Individuelle risikofaktorer

Køn, alder, etnicitet og beskæftigelse er velkendte risikofaktorer i forhold til at begå kriminalitet (Christoffersen 2011). I dette afsnit undersøges sammenhænge mellem disse faktorer og de tre ungegrupper.

Køn

Opdeling på køn viser, at tre ud af fire piger (75,2 %) befinder sig i kategorien for personfarlig/alvorlig kriminalitet, mens den sidste fjerdedel befinder sig i kategorien med alvorlig kriminalitet. Blandt drengene har to ud af tre begået personfarlig/alvorlig kriminalitet og en tredjedel alvorlig kriminalitet. Pigerne har altså umiddelbart i højere grad end drengene begået personfarlig/alvorlig kriminalitet (tabel 7).

Tabel 7. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og køn

	Piger	Drengene
Alle unge	43,2 %	56,8 %
I alt (n)	147	193
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	75,2 %	63,1 %
Alvorlig kriminalitet	24,8 %	36,9 %
I alt (n)	121	179

$p = 0,028$ (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Denne opgørelse er dog misvisende, da flertallet af de 40 frasorterede unge, som har begået ingen/mindre alvorlig kriminalitet, er piger. Den mest korrekte måde at opgøre sammenhæng mellem køn og kriminalitet er derfor at inddrage alle unge. Tabel 7.a viser, at en lige stor andel hos begge køn har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet. Resten af pigerne fordeler sig ligeligt i kategorierne alvorlig (20,4 %) eller ingen (17,7 %) kriminalitet, mens resten af drengene overvejende har begået alvorlig kriminalitet (34,2 %).

Selvom der ikke er markant forskel på fordelingen af kønnene på de tre kriminalitetskategorier, så er tendensen signifikant; drengene har lidt hyppigere begået mere personfarlig og grov kriminalitet end pigerne, mens en større andel blandt pigerne aldrig har begået kriminalitet. Tendensen er dog ikke lige tydelig som i andre undersøgelser, hvor det typisk er dobbelt så mange drenge som piger, der har erfaring med grovere kriminalitet (Balvig 2011; Pedersen 2011).

Tabel 7.a. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og køn

	Piger	Drengene
Alle unge	43,2 %	56,8 %
I alt (n)	147	193
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	61,9 %	58,5 %
Alvorlig kriminalitet	20,4 %	34,2 %
Ingen kriminalitet	17,7 %	7,3 %
I alt (n)	147	193

$p = 0,001$ (alle tre kriminalitetsgrupper)

Alder

Opdeling på det 18. år viser en tydelig forskel i kriminalitetsmønstret på de to aldersgrupper; mens de *under 18-årige* i højere grad har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet (81,0 %), fordeler de unge på *18 år eller derover* sig lidt mere ud på de to kriminalitetskategorier. Denne forskel er højstsignifikant.

Dette billede stemmer overens med en rapport om udsatte børn som voksne i København (Center for Politik 2014). Rapporten viser, at udsatte unge begår mere personfarlig/alvorlig kriminalitet, før de er fyldt 18 år sammenholdt med øvrige unge, som begår mindre kriminalitet, og i højere grad, når de er over 18 år.

Tabel 8. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og aldersgruppe

	Under 18 år	18 år eller derover
<i>Alle unge</i>	31,2 %	68,8 %
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	81,0 %	61,5 %
Alvorlig kriminalitet	19,0 %	38,5 %
<i>I alt (n)</i>	100	200

p = 0,001 (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Etnicitet

Majoriteten af de unge, der har været indskrevet i U-turn, er etniske danskere. Fordeling af kriminalitetskategori på hhv. dansk etnicitet og ikke-dansk etnicitet viser, at to tredjedele af begge grupper har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet. Der er således ikke forskel på, hvilken kriminalitetskategori de unge tilhører, på baggrund af deres etnicitet.

Unge mænd med ikke-vestlig baggrund er generelt overrepræsenterede i kriminalitetsstatistikker, men andelsmæssigt er der generelt meget få fra denne målgruppe i rusmiddelbehandling (Pedersen 2012; Center for Politik 2014; Marselisborg 2012).

Tabel 9. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og etnicitet

	Dansk etnicitet	Ikke-dansk etnicitet
<i>Alle unge</i>	81,5 %	18,5 %
<i>I alt (n)</i>	277	63
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	67,3 %	70,9 %
Alvorlig kriminalitet	32,7 %	29,1 %
<i>I alt (n)</i>	245	55

Ikke signifikant forskel (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Hovedbeskæftigelse

Flere danske undersøgelser viser, at ungdomsledighed er en udslagsgivende risikofaktor for udvikling af kriminel adfærd, mens (ungdoms)uddannelse er en beskyttende faktor (Christoffersen 2011).

Den primære beskæftigelsesform blandt alle unge er skole/uddannelse (47,1 %), hvilket er i overensstemmelse med de unges alder. Den sekundære beskæftigelsesform er ledighed (30,2 %), som er omkring dobbelt så høj som ungdomsledigheden på landsplan⁷.

⁷ Danmarks Statistik 2013

Der er signifikant forskel på hovedbeskæftigelse for de to kriminalitetsgrupper. Blandt unge der har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet er en betydelig større andel i skole/under uddannelse, mens en mindre andel er i arbejde eller ledige. Den lavere ledighed blandt disse unge skyldes sandsynligvis, at der er en overrepræsentation af unge under 18 år. Dels går flertallet af unge under 18 år stadig i folkeskole eller er netop påbegyndt en ungdomsuddannelse. Dels er der ofte mere massiv støtte omkring udsatte unge under 18 år for at fastholde dem i skole/beskæftigelse.

Tabel 10. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og hovedbeskæftigelse

	Alle indskrevne (n = 300)	Personfarlig kriminalitet (n = 187)	Alvorlig kriminalitet (n = 91)
I arbejde	10,8 %	8,6 %	15,4 %
Skole/uddannelse	47,1 %	52,9 %	35,2 %
Ledig	30,2 %	27,8 %	35,2 %
Andet	11,9 %	10,7 %	14,3 %
I alt (n)	100,0 %	100,0 %	100,0 %

p-værdi: 0,037 (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Ved yderligere opdeling på det 18. år fremgår denne sammenhæng tydelig, da næsten alle ledige er 18 år eller derover i begge kriminalitetskategorier (tabel 11). En stor andel blandt de ældre unge i U-turn er således kendetegnet ved, at de ikke er forankret i uddannelse/beskæftigelse. Dette samlede billede indikerer, at ældre unge i U-turn har haft svært ved at stå på egne ben ved overgangen til voksenlivet og fortsat har uløste sociale og personlige problemstillinger.

Det er oplagt at kortlægge yderligere baggrundsforhold blandt disse unge, fx højest gennemførte uddannelse, boligsituation og indtægtskilde, for bedre at kunne beskrive målgruppens udfordringer og behov.

Tabel 11. Hovedbeskæftigelse fordelt på to kriminalitetsgrupper og aldersgruppe

Alder	Personfarlig kriminalitet		Alvorlig kriminalitet	
	Under 18 (n = 69)	Over 18 (n = 118)	Under 18 (n = 14)	Over 18 (n = 77)
I arbejde	1,4	12,7 %	0,0 %	18,2 %
Skole/uddannelse	81,2	36,4 %	71,4 %	28,6 %
Ledig	1,4	43,2 %	0,0 %	41,6 %
Andet	15,9	7,6 %	28,6 %	11,7 %
I alt (n)	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Ikke signifikant forskel (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Opvækstbetingelser

Opvækstbetingelser tillægges stor betydning for unges sandsynlighed for at begå kriminalitet (SFI 2015; Pedersen 2011). I dette afsnit undersøges sammenhænge mellem de tre ungegrupper og følgende faktorer: *eksisterende socialsag, institutionsanbringelse, forældres samlivsstatus og kriminalitet hos forældre.*

Eksisterende socialsag

Majoriteten af indskrevne unge under 18 år har en eksisterende socialsag på tværs af de to kriminalitetskategorier. Socialforvaltningen har derfor kendskab til størstedelen af unge under 18 år, der bliver indskrevet i U-turn. U-turn opretter en socialsag for omkring 10,0 % af unge under 18 år.

Det forholder sig omvendt for de over 18-årige. Omkring hver 5. ung har en eksisterende socialsag, og U-turn opretter en socialsag for en lille andel (cirka 3 %) af de unge over 18 år på tværs af de to kriminalitetskategorier. Mange socialsager bliver afsluttet omkring det 18. år, så det er ikke så underligt, at billedet vender ved opdeling af unge på hhv. under og over 18 år. Det er oplagt at undersøge, hvor mange af de unge over 18 år, der tidligere har haft en socialsag. Dels for at vurdere, om Socialforvaltningen har haft kendskab til dem som yngre både i forebyggelsesøjemed samt for at vurdere belastningsgrad, og dels for at vurdere om de har modtaget den fornødne støtte, før deres socialsag er blevet lukket.

Tabel 12. Unge fordelt efter kriminalitetskategori, eksisterende socialsag og aldersgruppe

Alder	Personfarlig kriminalitet		Alvorlig kriminalitet	
	Under 18 (n = 81)	Over 18 (n = 123)	Under 18 (n = 19)	Over 18 (n = 77)
Eksisterende socialsag	86,4 %	23,6 %	73,7 %	22,1 %
Socialsag oprettes	9,9 %	2,4 %	10,5 %	3,9 %
Ingen socialsag	3,7 %	74,0 %	15,8 %	74,0 %
I alt (n)	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Ophold på institution

Ungeundersøgelser viser generelt, at ophold på en institution er en af de faktorer, som er tydeligt forbundet med risiko for at begå ungdomskriminalitet (Balvig 2000; Pedersen 2012). Knap hver tredje ung i U-turn er/har været, anbragt på institution. Flertallet (78,8 %) af disse unge har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet, mens unge, der ikke har været institutionsanbragt, fordeler sig mere ud på begge kriminalitetskategorier. Forskellen er signifikant, hvilket indikerer, at der er en øget sandsynlighed for at begå personfarlig/alvorlig kriminalitet frem for alvorlig kriminalitet for unge, der er/har været institutionsanbragte.

Tabel 13. Unge fordelt efter kriminalitetskategori, og om de er/har været institutionsanbragt

	Boet/bor på institution	Bor ikke / har ikke boet på institution
Alle unge ⁸	30,2 %	69,8 %
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	78,8 %	63,1 %
Alvorlig kriminalitet	21,3 %	36,9 %
I alt (n)	92*	195

p = 0,007 (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

* 19 af disse unge (20,0 %) har også været anbragt i familiepleje

Kriminalitet hos forældre

Kriminalitet hos forældre er en velkendt risikofaktor for ungdomskriminalitet hos børnene, som SFI bl.a. har dokumenteret i deres nye analyse om risikofaktorer for at begå ungdomskriminalitet (SFI 2015).

⁸ 16 unge er udeladt grundet anden anbringelsesform (fx familiepleje, skibsprojekt eller sygehus).

Hver tredje ung i U-turn angiver, at en eller begge forældre har været straffet for kriminalitet. Disse unge har overvejende begået personfarlig/alvorlig kriminalitet, mens unge med forældre, der ikke har været straffet, fordeler sig mere ud i begge kriminalitetskategorier. Forskellen blandt de to ungegrupper er signifikant, hvilket indikerer, at kriminalitet hos forældre øger de unges risiko for at begå personfarlig/alvorlig kriminalitet i forhold til alvorlig kriminalitet.

Tabel 14. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og kriminalitet hos forældre

	Forældre ikke straffet	En/begge forældre tidligere straffet
<i>Alle unge</i>	72,5 %	27,5 %
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	66,1 %	78,2 %
Alvorlig kriminalitet	33,9 %	21,8 %
I alt (n)	181	77

p = 0,045 (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Rusmiddelmønster

Der er påvist en række sammenhænge mellem kriminalitet og de unges debut for, og brug af, tobak, alkohol og illegale rusmidler (SFI 2015; Pedersen 2011; Kramp 2003).

I det følgende er rusmiddelmønsteret blandt de tre ungegrupper afdækket ved følgende faktorer: *hash og hårde stoffer*⁹ *nogensinde*, *debutalder*, *problemgivende hovedstof og evt. sidestof* samt *forbrug af rusmidler blandt venner/bekendte*. Der er løbende perspektiveret til rusmiddelmønster i andre ungegrupper for at vise ligheder og forskelle.

Brug af hash og hårde stoffer nogensinde

Alle indskrevne unge i U-turn har prøvet at ryge hash, bortset fra én ung, mens omkring 80,0 % har prøvet hårde stoffer. Særligt for hårde stoffer er det en noget større andel sammenlignet med jævnaldrende unge i Region Hovedstaden (SST 2014). Det er ikke overraskende, at så store andele har prøvet hhv. hash og hårde stoffer, da de unges indskrivning i U-turn netop skyldes problemer med rusmidler.

Figur 2. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og brug af hhv. hash og hårde stoffer nogensinde

	Hash nogensinde	Hårde stoffer nogensinde
<i>Alle unge</i>	99,7 %	77,9 %
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	100,0 %	80,8 %
Alvorlig kriminalitet	100,0 %	75,0 %
I alt (n)	181	77

Ikke signifikant forskel (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Debutalder for rusmidler

Tabel 15 viser, at majoriteten (83,0 %) begyndte at ryge cigaretter, før de var fyldt 15 år. Til sammenligning angav 20 % i Skolebørnsundersøgelsen i 2010, at de begyndte at ryge, før de var fyldt 14 år (SIF 2010). Debutalderen for unge, der har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet, er dog signifikant lavere ved sammenligning med unge, der har begået alvorlig kriminalitet.

⁹ Hårde stoffer er afgrænset til følgende: kokain, amfetamin, ecstasy, GHB, ketamin, LSD, svampe og doping.

Tabel 15. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og debutalder for tobak

Alder	Alle indskrevne (n = 289)	Personfarlig kriminalitet (n = 176)	Alvorlig kriminalitet (n = 84)
Gennemsnitsalder (år)	12,0	11,2	13,1
Under 10 år	27,7 %	38,1 %	11,9 %
11-12 år	26,6 %	29,0 %	21,4 %
13-14 år	28,7 %	20,5 %	42,9 %
15 år eller derover	17,0 %	12,5 %	23,8 %
I alt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

p-værdi: 0,000 (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Flertallet (92,9 %) har deres alkoholdebut, før de er fyldt 15 år. Til sammenligning har 76,1 % blandt jævnaldrende unge været fulde første gang, før de fyldte 16 år (SST 2011). Unge, der har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet, er gennemsnitligt 11,3 år og dermed yngre, end unge, der har begået alvorlig kriminalitet, som i gennemsnit var 12,5 år, da de havde deres alkoholdebut. Denne forskel er signifikant.

Tabel 16. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og alkoholdebut

Alder	Alle indskrevne (n = 198)	Personfarlig kriminalitet (n = 128)	Alvorlig kriminalitet (n = 54)
Gennemsnitsalder (år)	11,7	11,3	12,5
Under 10 år	25,3 %	34,4 %	9,3 %
11-12 år	30,8 %	31,3 %	31,5 %
13-14 år	36,9 %	28,9 %	50,0 %
15 år eller derover	7,1 %	5,5 %	9,3 %
I alt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

p-værdi: 0,002

Billedet gentages i større grad for hash. Flertallet (92,9 %) har haft deres debut, før de er fyldt 15 år, mens 10,1 % blandt jævnaldrende unge har prøvet hash, før deres 16. år (SST 2011). Unge der har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet er gennemsnitligt 11,3 år, da de prøvede at ryge hash første gang mod 12,5 år for unge, der har begået alvorlig kriminalitet. Denne forskel på aldersdebut er signifikant.

Tabel 17. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og debutalder for hash

Alder	Alle indskrevne (n = 246)	Personfarlig kriminalitet (n = 160)	Alvorlig kriminalitet (n = 63)
Gennemsnitsalder (år)	13,4	13,1	14,4
Under 10 år	8,9 %	13,8 %	0,0 %
11-12 år	25,6 %	31,3 %	15,9 %
13-14 år	33,7 %	33,1 %	34,9 %
15 år eller derover	31,7 %	21,9 %	49,2 %
I alt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

p-værdi: 0,000 (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Problemgivende hovedstof

Mange unge i U-turn har prøvet, eller bruger, flere forskellige rusmidler samtidig, fx hash og alkohol. Det er dog ofte brugen af et specifikt rusmiddel, som den unge oplever som særligt problemgivende.

Der er et klart overtal (82,3 %) blandt de unge, som angiver hash, som det problemgivende hovedstof. Det næsthøypigste hovedstof er hårde stoffer, som gælder for lidt over hver 10. ung, og det tredje mest angivne hovedstof er alkohol, som gælder hver 20. ung¹⁰. Der er ikke signifikante forskelle mellem unges brug af hovedstof, og kriminalitetskategori. Det vil sige, at der ikke er sammenhæng mellem brug af hårdere stoffer og alvorligere typer kriminalitet blandt unge i U-turn.

Tabel 18. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og problemgivende hovedstof

Hovedstofkategori	Alle indskrevne (n = 288)	Personfarlig kriminalitet (n = 177)	Alvorlig kriminalitet (n = 83)
Alkohol	4,9 %	4,0 %	4,8 %
Hash	82,3 %	81,4 %	83,1 %
Hårde stoffer	12,8 %	14,7 %	12,0 %
I alt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Ikke signifikante forskelle (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Ved opdeling af hhv. de to kriminalitetskategorier samt hovedstofkategorierne hash og hårde stoffer på over/under 18 år ser billedet dog lidt anderledes ud (tabel 19). Næsten alle blandt de yngste har hash som hovedstof. Blandt de ældre unge har hver syvende i kategorien for alvorlig kriminalitet og hver fjerde i kategorien for personfarlig/alvorlig kriminalitet hårde stoffer som hovedstof. Denne forskel blandt aldersgrupperne er dog kun signifikant i kategorien for personfarlig/alvorlig kriminalitet.

Tabel 19. Unge fordelt efter kriminalitetskategori, hovedstof og under/over 18 år

Hovedstofkategori	Personfarlig/alvorlig kriminalitet*		Alvorlig kriminalitet	
	Under 18 år (n = 73)	18 år eller derover (n = 97)	Under 18 (n = 18)	18 år eller derover (n = 61)
Hash	95,9 %	76,3 %	94,4 %	85,2 %
Hårde stoffer	4,1 %	23,7 %	5,6 %	14,8 %

*p = 0,001 for de to aldersgrupper i kategorien personfarlig/alvorlig kriminalitet

Rusmiddelforbrug blandt venner/bekendte

Hver femte ung angiver, at alle deres venner/bekendte jævnligt bruger hash/hårde stoffer, mens lidt over hver anden ung oplever dette for over halvdelen af deres venner/bekendte. Samlet set er jævnligt brug af hash/hårde stoffer udbredt blandt venner/bekendte for tre ud af fire indskrevne unge.

¹⁰ Ved opsplitning af hårde stoffer er de tre hyppigst angivne hovedstoffer hhv. hash, kokain og alkohol. Tabel ikke vist.

Tabel 20. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og venners/bekendtes brug af illegale stoffer

Hovedstofkategori	Alle indskrevne (n = 340)	Personfarlig kriminalitet (n = 204)	Alvorlig kriminalitet (n = 96)
Alle	17,9 %	17,6 %	19,8 %
Over halvdelen	55,9 %	60,8 %	52,1 %
Under halvdelen	22,4 %	18,1 %	25,0 %
Ingen	3,8 %	3,4 %	3,1 %
I alt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Ikke signifikante forskelle (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet/alvorlig kriminalitet)

Skoleerfaringer

Grundskolen indebærer en række potentielle beskyttelses- og risikofaktorer for unges udvikling af kriminalitetsadfærd. Følgende skoleerfaringer blandt de tre ungegrupper belyses: *bortvisning, permanent udsmidning, antal skoleskift, modtagelse af specialundervisning samt konsultation hos skolepsykolog.*

Bortvisning, permanent udsmidning og skoleskift

Majoriteten af unge, der er blevet bortvist fra/smidt ud af skolen pga. dårlig opførsel, befinder sig i kategorien for personfarlig/alvorlig kriminalitet. Unge, der ikke har oplevet dette, er mere ligeligt fordelt i de to kriminalitetskategorier (tabel 21 og 22). Der er således signifikant sammenhæng mellem at være blevet bortvist fra/smidt ud af skolen pga. dårlig opførsel og udøvelse af personfarlig/alvorlig kriminalitet.

Tabel 21. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og bortvisning fra grundskole pga. dårlig opførsel

	Nej	Ja
Alle unge	56,5 %	43,5 %
<i>I alt (n = 333)</i>	<i>188</i>	<i>145</i>
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	56,3 %	80,1 %
Alvorlig kriminalitet	43,7 %	19,9 %
<i>I alt (n = 294)</i>	<i>242</i>	<i>53</i>

p-værdi = 0,000 (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Tabel 22. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og udsmidning af grundskole pga. dårlig opførsel

	Nej	Ja
Alle unge	67,1 %	32,3 %
<i>I alt (n = 337)</i>	<i>228</i>	<i>109</i>
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	58,0 %	85,7 %
Alvorlig kriminalitet	42,0 %	14,3 %
<i>I alt (n = 298)</i>	<i>193</i>	<i>105</i>

p-værdi = 0,000 (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Andre undersøgelser viser en ligefrem proportionel sammenhæng mellem antal skoleskift og unges involvering i kriminalitet (Pedersen 2011). Denne tendens genfindes blandt unge i U-turn, da der er en signifikant sammenhæng mellem stigning i antal skoleskift og udøvelse af personfarlig/alvorlig kriminalitet (tabel 23).

Det er svært at sige noget om kausaliteten; forekomsten af bortvisning, udsmidning og skoleskift kan være forårsaget af unges kriminalitetsadfærd, samtidig med at disse hændelser er risikofaktorer for udvikling af kriminalitetsadfærd grundet de unges oplevelse af utryghed, tab af sociale relationer og social status.

Tabel 23. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og antal skoleskift

	0	1	2	3	4	5	6+
Alle unge	14,5 %	20,8 %	8,9 %	12,5 %	11,3 %	11,6 %	20,5 %
I alt (n = 340)	49	70	30	42	38	39	69
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	47,5 %	59,3 %	69,6 %	68,4 %	72,2 %	76,5 %	81,5 %
Alvorlig kriminalitet	52,4 %	40,7 %	30,4 %	31,6 %	27,8 %	23,5 %	18,5 %
I alt (n = 297)	42	59	23	38	36	34	65

p-værdi = 0,009 (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Specialundervisning

Udsatte unge modtager hyppigere specialundervisning end øvrige unge, og halvdelen blandt unge i U-turn angiver at have modtaget specialundervisning. Der er ikke nogen signifikant sammenhæng mellem at tilhøre en bestemt kriminalitetskategori og modtagelse af specialundervisning.

Tabel 24. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og modtagelse af specialundervisning

	Nej	Ja
Alle unge (n = 340)	50,9 %	49,1 %
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	71,3 %	64,0 %
Alvorlig kriminalitet	28,7 %	36,0 %
I alt (n = 300)	164	136

Ikke signifikant forskel (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Besøg hos skolepsykolog

Knap halvdelen af alle unge har været hos en skolepsykolog. Flertallet (75,9 %) blandt unge, der ikke har været hos en psykolog, har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet, mens unge, der har været hos en skolepsykolog, er mere lige fordelt på de to kriminalitetskategorier. Denne forskel er signifikant, hvilket indikerer en sammenhæng mellem at have været til skolepsykolog og afholdelse fra personfarlig kriminalitet.

Tabel 25. Unge fordelt efter kriminalitetskategori og besøg hos skolepsykolog

	Nej	Ja
Alle unge (n = 340)	53,8 %	46,2 %
Personfarlig/alvorlig kriminalitet	75,9 %	57,7 %
Alvorlig kriminalitet	24,1 %	42,3 %
I alt (n = 300)	170	130

p-værdi = 0,001 (unge der har begået hhv. personfarlig/alvorlig kriminalitet / alvorlig kriminalitet)

Opsamling på del 2: Sammenhænge mellem risikofaktorer og kriminalitetstype

Individuelle faktorer

Samlet set har omkring 10 procentpoint flere drenge begået personfarlig og grovere kriminalitet i forhold til pigerne. Andre ungeundersøgelser viser, at omkring dobbelt så mange drenge har begået mere alvorlig kriminalitet. Selvom den samme tendens genfindes blandt unge i U-turn, så indikerer den mere beskedne forskel mellem kønnene, at flertallet af pigerne i U-turn er en særlig udsat gruppe. Dette understøttes af en rapport fra Døgnvagten (2012), som viser, at varetægtsfængslede piger er kendetegnet ved væsentlige dårligere psykisk helbred sammenlignet med drengene.

De yngre unge (<18 år) begår i højere grad personfarlig/alvorlig kriminalitet sammenlignet med de ældre unge (≥18 år), som er mere ligeligt fordelt i de to kriminalitetskategorier. Dette billede er i overensstemmelse med andre undersøgelser, som viser, at udsatte unge typisk har en tidligere kriminalitetsdebut og hyppigere begår mere personfarlig/alvorlig kriminalitet sammenlignet med øvrige unge.

Der er ikke forskel på, hvilken kriminalitetskategori de unge tilhører, på baggrund af deres etnicitet. Unge mænd med ikke-vestlig baggrund er generelt overrepræsenterede i kriminalitetsstatistikker, men andelsmæssigt er der nationalt meget få fra denne målgruppe i rusmiddelbehandling. Den veldokumenterede sammenhæng mellem kriminalitet og rusmiddelforbrug indikerer, at behandlingssystemet ikke appellerer til denne målgruppe.

Hovedbeskæftigelsen for unge, der begår personfarlig/alvorlig kriminalitet, er skole/uddannelse. Det hænger sammen med, at der i denne kriminalitetskategori er en overvægt af unge under 18 år, og denne aldersgruppe ofte stadig er tilknyttet skole/uddannelse. Yderligere opdeling af sammenhæng mellem hovedbeskæftigelse på yngre og ældre bekræfter dette og viser yderligere, at 40,0 % blandt de unge på 18 år og derover er ledige i begge kriminalitetsgrupper.

Opvækstbetingelser

Majoriteten af indskrevne unge under 18 år har en eksisterende socialsag på tværs af de to kriminalitetskategorier, mens det forholder sig omvendt for indskrevne unge over 18 år. En undersøgelse af, hvor mange af de unge over 18 år, der har haft en børnesag, kan bidrage med viden om ungegruppens belastningsgrad, udbytte af tidligere indsatser samt forebyggelsesperspektiv. Sidst kan det bidrage i en vurdering af, om de har modtaget den fornødne støtte, før deres socialsag er blevet lukket.

Knap hver tredje ung er/har været institutionsanbragt, og flertallet af disse unge har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet. Der er således en øget risiko for at begå personfarlig/alvorlig kriminalitet frem for alvorlig kriminalitet for unge, der har været institutionsanbragte.

Næsten hver tredje ung angiver, at den ene eller begge forældre har været straffet for noget kriminelt. Disse unge befinder sig overvejende i kategorien for personfarlig/alvorlig kriminalitet, mens unge med forældre, der ikke har været straffet, fordeler sig mere ligeligt i begge kriminalitetskategorier. Det indikerer, at kriminalitet hos forældre øger de unges risiko for at begå personfarlig/alvorlig kriminalitet i forhold til alvorlig kriminalitet.

Rusmiddelforbrug

Alle indskrevne unge har prøvet hash, og knap 80,0 % hårde stoffer. Majoriteten har haft tidlig debutalder for tobak (gns. 12,0 år), alkohol (gns. 11,7 år) og hash (gns. 13,4 år). Ved opdeling på de to kriminalitetska-

tegorier er gennemsnitsalderen op til et år lavere for alle tre rusmidler blandt unge, der har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet, hvorimod den er op til et år højere for unge, der har begået alvorlig kriminalitet. Disse debutaldre er markant lavere sammenlignet med jævnaldrende unge i Region Hovedstaden.

Det hyppigst angivne hovedstof er hash i begge kriminalitetskategorier. Dernæst angiver hver 10. ung hårde stoffer og hver 20. ung alkohol. Ved yderligere opdeling på det 18. år har næsten alle blandt de yngste hash som hovedstof, mens hver fjerde ældre ung angiver hårde stoffer som primære hovedstof.

Sidst oplever de unge generelt, at flertallet af deres venner/bekendte jævnligt bruger hash/hårde stoffer uafhængig af kriminalitetskategori.

Skoleerfaringer

Knap halvdelen og hver tredje ung i U-turn har oplevet hhv. bortvisning og permanent udsmidning fra grundskolen grundet dårlig opførsel. Disse unge har overvejende begået personfarlig/alvorlig kriminalitet. I forlængelse af dette er der en tydelig ligefrem proportionel sammenhæng mellem antal skoleskift og andel blandt de unge, som har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet.

Det er svært at udlede noget om kausaliteten for disse tre risikofaktorer, da de unge netop kan være bortvist/smidt ud/have skiftet skole grundet kriminell adfærd. Omvendt kan dårlige skoleoplevelser medvirke til at øge de unges risiko for at begå ungdomskriminalitet grundet utryghed samt tab af sociale relationer og social status.

Knap halvdelen i U-turn har modtaget specialundervisning. Selvom der tilsyneladende er en højere andel af disse unge, der har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet er denne sammenhæng ikke signifikant. Uanset indikerer den høje andel, som har modtaget specialundervisning, at U-turns målgrupper generelt både har sociale og faglige udfordringer i grundskolen.

Lidt over halvdelen af de unge har *ikke* været til skolepsykolog i grundskolen. Flertallet af disse unge befinder sig i kategorien for personfarlig/alvorlig kriminalitet, mens unge, der har været hos en skolepsykolog, er mere lige fordelt på de to kriminalitetskategori. Denne sammenhæng indikerer, at besøg hos en skolepsykolog kan have en forebyggende effekt i forhold til personfarlig/alvorlig kriminalitet, eller at grundskolerne har svært ved at identificere unge, der enten er i risiko for eller har begået personfarlig/alvorlig kriminalitet. Det kunne være interessant at afdække denne sammenhæng yderligere.

Opsamling

Afdækningen i anden del af rapporten viser, at der er en høj forekomst af en række risikofaktorer blandt de indskrevne unge. Særligt når det gælder tidlig debutalder for rusmidler, institutionsanbringelse, kriminalitet hos forældre samt dårlige erfaringer med grundskolen. Dette billede bekræftes i stor udstrækning af andre undersøgelser om unge i rusmiddelbehandling (Pedersen 2012; Cfr 2015; SFI 2015).

Alvorsgrad og samtidige belastningsfaktorer påvirker de unges trivsel og udvikling og har indflydelse på, hvor stor risiko de unge har for at blive fastholdt i psykiske, fysiske og sociale problemer. Næste skridt kunne være at opdele de unge i risikogrupper på baggrund af belastninger og sammenholde med de unges status ved udskrivning fra U-turn.

Resultatoversigt for sammenhængsanalyser i rapportens del 2

Tabel 29 giver et overblik over resultater fra alle sammenhængsanalyser fra rapportens del 2. I venstre kolonne står risikofaktorerne i *kursiv*. For signifikante risikofaktorer er sammenhængen med øget risiko for at begå personfarlig/alvorlig kriminalitet udspecificeret, og p-værdien er angivet i den midterste kolonne. Fx *Hovedbeskæftigelse*; skole/uddannelse; 0,037.

Tabel 29. Risikofaktorer der øger unges risiko for at begå personfarlig/alvorlig kriminalitet		
Risikofaktorer	Personfarlig/alvorlig kriminalitet	
	Signifikant	Ikke-signifikant
<i>Køn</i>		
- At være dreng	0,001	
<i>Alder</i>		
- At være under 18 år	0,001	
<i>Etnicitet</i>		X
<i>Hovedbeskæftigelse</i>		
- Skole/underuddannelse		X
<i>Institutionsanbringelse</i>		
- Ja	0,007	
Kriminalitet hos forældre		
- Forældre straffet for kriminalitet	0,045	
<i>Hash og hårde stoffer nogensinde</i>		X
<i>Debutalder</i>		
- Tobak	0,000	
- Alkohol	0,002	
- Hash	0,000	
<i>Hovedstof</i>		X
- Unge>18 år*hårde stoffer	0,001	
<i>Rusmiddelforbrug blandt venner/bekendte</i>		X
<i>Skoleerfaringer</i>		
- Bortvisning	0,000	
- Permanent udsmidning	0,000	
- Antal skoleskift	0,009	
- Specialundervisning		X
- Besøg hos skolepsykolog	0,001	

Del 3: Udviklingsperspektiver

Majoriteten af de unge har erfaringer med flere kriminalitetsforseelser af både personfarlig og alvorlig karakter, når de indskrives i behandling i U-turn. Belastningsgraden er størst blandt drenge under 18 år. Dog angiver en påfaldende høj andel af pigerne, at de har udøvet vold. Samlet set har en femtedel modtaget en dom for en personfarlig/alvorlig forseelse. Disse hovedtendenser indikerer, at følgende unge er særligt kriminalitetstruede: drenge under 18 år, piger der har udøvet vold samt unge, der har modtaget en dom grundet den generelle høje risiko for recidiv.

Rapportens anden del peger på, at følgende faktorer øger de unges risiko for at begå personfarlig kriminalitet, som betragtes som den værste form for forbrydelse: at være dreng, at være under 18 år, er/har været institutionsanbragt, en/begge forældre har tidligere straffet, tidlig debutalder for hhv. tobak, alkohol og hash samt dårlige grundskoleerfaringer.

Samlet set peger disse resultater på følgende udviklingsperspektiver for hhv. U-turn og det kriminalpræventive arbejde i Københavns Kommune:

Opkvalificering af behandlingsindsats i U-turn

Kortlægningen af kendetegn for unge i særlig risiko for at begå kriminalitet peger på følgende udviklingsperspektiver for U-turn:

- Udøvelse af personfarlig/alvorlig kriminalitet er mere udbredt blandt unge under 18 år sammenlignet med unge på 18 år og derover. U-turn kunne stå til rådighed for sagsbehandlere i Borgercenterhederne i konkrete sager ved mistanke om samtidig kriminalitetsadfærd og rusmiddelbrug. Et mere formaliseret samarbejde kunne medvirke til, at disse unge tidligere får hjælp til at afhjælpe deres rusmiddelproblematik.
- De ældre unge er til gengæld udfordret i forhold til høj ledighed og øget brug af hårde stoffer. Begge forhold er veldokumenterede risikofaktorer for udvikling af kriminalitet. U-turn bør derfor sikre, at der er stort beskæftigelsesfokus som led i behandlingsindsats målrettet ældre ledige unge.
- U-turn kunne afprøve fremskudte aktiviteter i miljøer, hvor ikke-vestlige kriminalitetstruede unge med rusmiddelproblemer opholder sig, for at få større viden om denne målgruppes rusmiddelbrug samt for at få erfaringer med, hvordan indsatser til denne målgruppe kan tilrettelægges.
- En tredjedel af de indskrevne unge har været/er institutionsanbragte. Det betyder, at det lykkedes U-turn at nå denne målgruppe. Et mere formaliseret samarbejde med døgninstitutioner end i dag kunne muligvis bidrage til, at U-turn kunne hjælpe flere, og tidligere, institutionsanbragte unge, der også har en rusmiddelproblematik.

Den kriminalpræventive indsats i samarbejde med andre professionelle omkring unge

Den højere kriminelle belastningsgrad blandt de unge under 18 år peger på et behov for at skærpe det tværgående samarbejde og fokus på tidlig opsporing og indsats blandt de yngste udsatte unge:

- Undersøge hvordan Socialforvaltningen kan støtte grundskolerne bedre i at fastholde og forankre udsatte elever og bruge andre sanktionstyper end bortvisning, udsmidning og skoleskift.
- Opkvalificere professionelle på grundskoler og ungdomsuddannelser til at identificere og tale med unge i risiko for kriminalitet og problematisk rusmiddelforbrug samt brobygge til rette tilbud.
- Undersøge om Socialforvaltningen kunne være blevet involveret tidligere i familier, hvor børnene i en tidlig alder har erfaringer med både kriminalitet og rusmidler.

Litteraturliste

- Ankestyrelsen (2014): "Ankestyrelsens undersøgelse af kommunernes indsats på området for unge kriminelle". Ankestyrelsen.
- Balvig, F. (2011): "Lovlydig ungdom". Det Kriminalpræventive Råd.
- CfR (2015): "UngMap. En metode til identificering af særlige belastninger, ressourcer, rusmiddelbrug/misbrug og trivsel blandt de danske 15-25-årige. Resultater fra den nationale stikprøveundersøgelse 2014." Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet.
- Center for Politik (2014): "Udsatte børn som unge og voksne – opfølgning på tidligere foranstaltningsmodtagere i Københavns Kommune. Socialforvaltningen. Forventes offentliggjort i løbet af år 2015.
- Christoffersen, M.N. (2011): "Tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge. Risiko- og beskyttelsesfaktorer". SFI – Det Nationale Forskningsinstitut for Velfærd. København.
- Døgnvagten (2012): "Kriminalitet og psykosociale faktorer – en kortlægning af psykologundersøgelser blandt varetægtsfængslede Københavnerunge mellem 14 og 17 år". Udarbejdet af Dommervagtsprojektet. København.
- Junger-Tas, J. og I.H. Marshall (1999): "The Self-Report Methodology in Crime Research", pp 291-367 Michael Tonry (red.): *Crime and Justice: A Review of Research*. Volume 25.
- Justitsministeriet (2014): "Udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet 2001-2013". Justitsministeriets forskningskontor.
- Jørgensen, T.T., B. Kyvsgaard et al. (2012): "Risikofaktorer, effektevalueringer og behandlingsprincipper. En forskningsoversigt". Justitsministeriet. Justitsministeriets Forskningskontor.
- Kramp, P. et al. (2003): "Rusmiddelundersøgelsen. Misbrug blandt kriminalforsorgens klientel". Justitsministeriet. Direktoratet for Kriminalforsorgen. København.
- Marselisborg (2012): "Inspirationskatalog. Unge mænd med ikke-vestlig baggrund – på vej mod uddannelse og job". Marselisborg – Center for Udvikling, Kompetence og Viden. Aarhus.
- Nielsen, J.C. et al. (2010): *Unge og kriminalitet*. Center for Ungdomsforskning. København.
- Orbe, D. (2010): "Fra labyrinten I og II – om unge i behandling i U-turn, Københavns Kommunes tilbud til unge, der har problemer med stoffer". U-turn, Center for Unge og Misbrug, Socialforvaltningen, Københavns Kommune.
- Pedersen, M.L. og J.M. Lindstad (2011): "Første led i fødekæden? En undersøgelse af børn og unge i kriminelle grupper". Justitsministeriet. Justitsministeriets Forskningskontor.
- Pedersen, M.U. & K. Frederiksen (2012): "Unge der misbruger rusmidler – hvor mange, behov, behandling, stofforbrug efter behandling". Center for Rusmiddelforskning. Aarhus Universitet.
- Pedersen, M.L. (2013): "Selvrapporteret kriminalitet. En sammenligning mellem Odense og Storkøbenhavn 2012 og Storkøbenhavn 2006 og 2012". Justitsministeriets Forskningskontor.
- SFI (2015): "På vej mod ungdomskriminalitet – hvilke faktorer i barndommen gør en forskel?" SFI – Det Nationale Forskningsinstitut for Velfærd. København.
- SIF (2010). "Skolebørnsundersøgelsen 2010". Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- SST (2014): "Narkotikasituationen i Danmark 2014". Sundhedsstyrelsen.
- SST (2011): *National Sundhedsprofil Unge*. Sundhedsstyrelsen.